

Verkenning Vitalisering Mantelzorgger/werknemer

25 JUNI 2017

Een project van

Uitgevoerd door de regionale projectdeelnemers

In partnership met

VITAAL LEVEN: VITALE WERKNEMER

1 INTRODUCTIE OP DE INTERORGANISATIONELE SAMENWERKING

In dit document wordt een verkenning beschreven die tot stand komt in de volgende interorganisatiele samenwerking:

De ANBI-stichting VitaValley wil een duurzame gezondheidszorg die toegankelijk, solidair en kwalitief hoogwaardig is. Ze beoogt de verbetering van de kwaliteit van leven van de Nederlandse burger in gezondheid, ouderdom, beperkingen en ziekte door actief bij te dragen aan het ontwikkelen, implementeren en opschalen van effectieve (zorg)innovaties. In 2016 startte VitaValley het programma Vitaal Leven.

In het programma Vitaal Leven richt VitaValley zich op diverse aspecten van het mens zijn. Op die manier zijn er niet alleen diverse gerichte handelingsperspectieven mogelijk maar ontstaat ook een samenhang van deze perspectieven die samen – zo is de veronderstelling – een hogere impact bewerkstelligen *in een specifieke regio waar onderscheiden organisaties samenwerken om vitaal leven van de inwoners te bevorderen.*

In dit document wordt de **programmaliijn Arbeidsparticipatie** van VitaValley uitgewerkt. VitaValley is in 2016 en 2017 in een verbindendrol betrokken geweest bij de ontwikkeling van de regionale coalitie Vitaal Twente. VitaValley wil in partnership met Vitaal Twente een bijdrage in de kennisontwikkeling in het project Verkenning Vitalisering Mantelzorger/Werknemer leveren. Deze kennis wil VitaValley vervolgens graag delen met andere regionale samenwerkingsverbanden om landelijke opschaling te faciliteren. Overigens zal Vitaal Twente ook gebruik kunnen maken van ervaringen van andere regio's.

Vitaal Twente is in het project Verkenning Vitalisering Mantelzorger/Werknemer de regionale partner van VitaValley. Vitaal Twente past de visie van Vitaal Leven toe in haar streven de vitaliteit van de Twentse burger te verbeteren en draagt door haar regionale implementatie bij aan de landelijke opschalingsambities van het programma Vitaal Leven. In de bestuursvergadering van

15 juni 2017 heeft zij besloten om het project Verkenning Vitalisering Mantelzorger/Werknemer in haar portfolio op te nemen.

Regionale Projectdeelnemers. Het project wordt uitgevoerd door zes regionale partijen, te weten: Carintreggeland, Livio, Ziekenhuisgroep Twente, Menzis, Universiteit Twente en Saxion.

In dit document wordt ook de inzet besproken van **dhr. Kerst Zwart van Zelfregie Werkt**. Kerst Zwart, afkomstig uit het netwerk van VitaValley, heeft een jarenlange ervaring op het terrein van arbeidsparticipatie en een uitgebreid netwerk. De inbreng van Kerst Zwart is om niet. Mogelijk dat hij in de toekomst en bij gebleken behoefte mee zal financieren in een te ontwikkelen tool.

Het project wordt begeleid door Maarten Ploeg (projectleider) en Nino Bellengé (projectcoördinator) van **Vital Innovators** in opdracht van de regionale projectdeelnemers.

2 PROCES TOT NOG TOE

Op het interne matchmaking event van Vitaal Twente op 2 februari 2017 was er contact van de projectleider met een vertegenwoordiger van Saxion waarin het idee werd geboren om samen mogelijkheden te verkennen van een project gericht op de werknemer. Na divers telefonisch overleg ontstond een agenda voor een bespreking op 3 maart met daarin aanwezig naast Saxion: Menzis, Universiteit Twente en Kerst Zwart. Hier is ook de keus gemaakt voor de doelgroep mantelzorger/werknemer. Er werd afgesproken om op 30 mei weer bij elkaar te komen om te spreken over de ingrediënten van een projectvoorstel dat Vital Innovators zou schrijven. Deze bijeenkomst heeft vervolgens plaatsgevonden in aanwezigheid van de genoemde partijen plus Carintreggeland, Livio, Ziekenhuisgroep Twente en VitaValley. Voorafgaande vonden individuele gesprekken met de deelnemers plaats. Op basis van de bespreking van 30 mei is dit document tot stand gekomen. Partijen hebben aangegeven om op uiterlijk 14 juli 2017 een go/no go te geven.

3 MANTELZORGER/WERKNEMER; EEN SIGNIFICANT PROBLEEM

De vitaliteit van de inwoners van Twente blijft achter bij het gemiddelde van Nederland. In 2016 hebben daarom elf samenwerkingspartners besloten de handen ineen te slaan om van Twente de vitaalste regio van Nederland te maken. Onder de naam 'Stichting Vitaal Twente' worden initiatieven ontplooid die de vitaliteit van de Twentse burger ondersteunen.

Er zijn verschillende risicogroepen te identificeren onder de Twentse bevolking. Eén van die groepen betreft de mantelzorgers. Er is landelijk bekend dat mantelzorgers vaker dan gemiddeld een lagere kwaliteit van leven aangeven en een verhoogd ziekteverzuim laten zien. Ook is bekend dat medewerkers die al in de zorg werken hier extra last van hebben. Het zit bij hen in de aard om sneller bij te springen wanneer er een mantelzorgvraag ontstaat, maar ook worden zij door de andere betrokkenen uit de informele cirkel als eerste aangekeken. Zorgmedewerkers die tevens mantelzorg verlenen vormen dus een hoog risico groep ten aanzien van overbelasting, verminderd functioneren en uitval. Een eerste onderbouwing hiervoor staat beschreven in de 'startanalyse mantelzorger/werknemer' die is besproken op 30 mei.

4 EVALUEREN EN BIJSTELLEN PERSONEELSBELEID

Carintreggeland, Ziekenhuisgroep Twente en Livio hebben aangegeven hun personeelsbeleid gericht op de groep mantelzorgers – voor zover aanwezig - te willen evalueren en zo nodig bij te

stellen. Afgesproken is om in de Verkenning dieper op het probleem in te gaan. De volgende vragen komen daarbij op:

- Wat is precies het probleem?
- Waardoor wordt het veroorzaakt?
- Wat is de omvang?
- Wanneer speelt het op?
- Kunnen we het meten? Hoe?
- Als we het kunnen meten, zijn er dan interventies die het probleem oplossen of verminderen?
- Kunnen we mogelijk preventie maatregelen nemen?

In het project Verkenning Mantelzorger/Medewerker willen we dit nader onderzoeken. Gezien het onderzoek en eventuele interventies plaatsvinden bij deze drie zorgorganisaties, zijn zij leidend in de besluitvorming binnen het project.

Werkgevers registreren overigens niet dat hun medewerkers mantelzorg verlenen. Via informele contacten op de werkvloer dienen de werkgevers dus met hen in contact te komen. De vragen die hierbij dus aan de orde komen zijn:

- Hoe identificeren we een doelgroep?
- Hoe komen we er mee in contact en hoe voeren we het gesprek?

5 VOORLOPIGE VRAAGSTELLING (GEHELE) PROGRAMMA

De veronderstelling is dat de Verkenning de opmaat is van een regionaal vervolgproject en de input geeft voor het landelijke programma van VitaValley. Om een vooruitblik te bieden zijn hieronder de voorlopige vraagstelling en veronderstelling van het (gehele) programma beschreven.

De voorlopige vraagstelling is als volgt:

1. Kunnen we identificeren welke medewerkers een hogere kans lopen op een verminderde kwaliteit van leven en een verminderde arbeidsparticipatie door de combinatie van werk en mantelzorg?
2. Kunnen we vaststellen welke medewerkers risico lopen?
3. Kunnen we met behulp van bestaande interventies voorkomen of reduceren dat medewerkers die tevens mantelzorg verlenen, leiden onder een verminderde kwaliteit van leven of lagere arbeidsparticipatie?
4. Op welke manier kan quantified self technologie een handvat bieden voor meer helderheid en een concrete aanpak bij het beantwoorden van vraag 1 tot en met 3.

Uitgangspunt bij deze vragen is dat deze bekeken worden vanuit het perspectief van de deelnemende zorgorganisaties. De definitieve vraagstelling is uiteraard afhankelijk van de uitkomsten van de Verkenning.

6 VERONDERSTELDE IMPACT VAN HET PROGRAMMA

De voornaamste beoogde impact is hierbij:

- Verbeterde kwaliteit van leven voor mantelzorgers/werknemers.
- Verbeterde arbeidsparticipatie en daaraan verbonden daling in de kosten van verzuim voor de deelnemende organisaties.

Ook de veronderstelde impact is afhankelijk van de uitkomsten van de Verkenning.

7 RESULTAAT VERKENNING

Een **startdocument** met daarin de volgende inhoud:

- Identificatie van het probleem en de doelgroep.
- Beschrijving van de state-of-the-art aanpak vanuit de literatuur
- Selectie van methoden voor onderzoek en interventie
- Perspectieven op reduceren of wegnemen van het probleem.
- Perspectieven op voorkomen van het probleem.
- Een coalitie van probleemeigenaren die een aanpak gaat ontwikkelen om de perspectieven te toetsen. De coalitie ontwikkelt hiervoor een projectplan. Dit projectplan of delen daarvan kan/kunnen tevens dienen om een subsidie aan te vragen.

Op basis van het startdocument zal voor de regiocoalitie een **projectplan** worden geschreven.

Hierin wordt ook een zogenaamde Social Return On Investment analyse gepland. In zo'n analyse bespreken de regionale projectpartners de SOLL-situatie en op basis daarvan bepalen zij in goed overleg de input, output en impact per stakeholder. Zo ontstaat een beeld van de toegevoegde waarde van veronderstelde aanpak plus bij welke stakeholder de materiële en immateriële kosten en baten vallen.

8 ACTIVITEITEN EN PLANNING

Fase	Activiteit	Actoren	Tijdsbesteding
Fase 0:	Schrijven van dit document	VI	1,5 dag
Voor 14/7	Go/no go Project Verkenning Vitalisering	Allen	
Fase I:	Gesprekken met kennisinstututen waaronder Tranzo, Academische werkplaats Geestelijke Gezondheid 'Geestdrift', Mezzo en Werk & Mantelzorg.	SX, KZ	2 dagen
Toetsing identificatie methodiek en handreiking gesprekken mantelzorgers 14/7 – 30/9	Selectie methodiek. Ontwikkeling handreiking.	SX, KZ	2 dagen
	Procesbegeleiding en advies.	VI	2.5 dagen
Bijeenkomst 3/10	Bespreken methodiek en handreiking & instructie. Contouren Projectplan.	Allen	0.5 dag
	Procesbegeleiding.	VI	1.5 dagen
Fase II:	Selecteren 8 medewerkers, eventueel ook een arboarts, voeren gesprekken, verslaglegging en terugkoppeling.	LV, CR, ZGT	3 dagen
Gesprekken met mantelzorgers 4/10 – 30/11			
Fase III:	Interpretatie terugkoppeling gesprekken, beantwoorden onderzoeksvragen, schrijven startdocument.	SX, KZ	2 dagen
Startdocument			
	Procesbegeleiding en advies.	VI	2 dagen

Bijeenkomst Startdocument > projectplan Medio dec.	Bespreken startdocument. Inventariseren bouwstenen voor projectplan.	Allen	0.5 dag
	Procesbegeleiding.	VI	1.5 dagen
Projectplan	Co-writer	SX, KZ	2 dagen
	Procesbegeleiding en co-writer.	VI	2 dagen

SX = Saxion, MZ = Menzis, CR = Carintreggeland, ZGT = Ziekenhuisgroep Twente, LV = Livio, UT = Universiteit Twente, KZ = Kerst Zwart, VI = Vital Innovators.

Samenvatting investering in dagen:

- Saxion, Kerst Zwart: 9 dagen per organisatie/persoon
- Zorgorganisaties: 4 dagen per organisatie
- Universiteit Twente en Menzis: 1 dag per organisatie
- VitaValley: 2 dagen (niet in schema hierboven opgenomen)
- Vital Innovators: 11 dagen

9 FINANCIERING

Vertrouwelijk

10 ROL MENZIS EN UNIVERSITEIT TWENTE

Tijdens de verkenning hebben Menzis en Universiteit Twente een sparrende rol. De veronderstelling is dat zij in het project dat op basis van een projectplan begin 2018 zal starten op het terrein van self tracking technologie en het aanbieden van interventies een rol zullen spelen.